Anul al 61-lea
6 Pagini

EXEMPLARUL 10 LEI
Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 231 Marţi 22 August 1944
6 Pagini

ABONAMENTE
UNIVERSUL PROVINCIA
Lei 700 pe 3 luni
Lei 1300 pe 6 luni
Lei 2500 pe 12 luni
CAPITALA
Lei 800 3 luni
Lei 1400 6 luni
Lei 2600 12 luni
AUTORITĂŢI
Lei 3500 pe an

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

ABONAMENTE
U. LITERAR
6 luni 450 lei
12 luni 800 lei
U. COPIILOR 6 l. 460 lei-12 l. 900, RADIO U. 6 l. 600 lei - 12 l. 1000
Z. ŞTIINŢELOR 6 l. 600-12 l. 1000 lei, VESELIA 6 l. 450-12 l. 800 lei
IR SUFLET 6 l. 320-12 l. 600 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR
ION LUGOSIANU

STATE MARI ŞI STATE MICI

Pe măsură ce se apropie deznodământul războiului, care de cinci ani distruge omenirea, se vorbeşte mai insistent de state mici şi de state mari. Desigur, din punct de vedere geografic ca şi din punct de vedere naţional, există state mici şi state mari, există naţiuni mari şi naţiuni mai mici. Cu alte cuvinte există state cu întinderi teritoriale mai mari sau mai mici şi există naţiuni cu un număr de populaţie mai mare sau mai mic.

Chestiunea însă care se discută şi care revine de câte ori e vorba de o organizare politică a lumii, este dacă din această diferenţiere de întindere teritorială şi număr de populaţii rezultă, pe plan politic şi pe plan moral, o diferenţiere de drepturi sau mai bine zis o erarhie de drepturi în raport direct cu întinderea teritorială şi cu numărul populaţiei

In mesajul pe care l-a adresat senatului american la 22 Ianuarie 1917, preşedintele Wilson spunea următoarele:

„Egalitatea naţiunilor pe care trebue să fie întemeiată pacea pentru a fi durabilă, trebue să fie o *egalitate de drepturi;* garanţiile nu trebue nici să recunoască nici să consacre o deosebire între mari şi mici naţiuni, între naţiuni puternice şi naţiuni slabe".

Această declaraţie n'a împiedicat totuşi ca, puţin mai târziu, să se vorbească iarăşi de state mari şi de state mici, de state cu drepturi limitate, de creări de organisme politice internaţionale ale marilor puteri şi aşa mai departe. Dealtfel persistenţa acestor diferenţieri, — tinzând la stabilirea lor ca un fel de criteriu politic internaţional, — a determinat, în epoca de după primul război mondial, o politică de înţelegere şi de apropiere între statele mici, sintetizată, la rândul ei, în creaţiuni de organisme politice regionale, — un alt fel de mari puteri, — pentru apărarea în comun a drepturilor şi securităţii lor colective şi individuale, prin asistenţă reciprocă şi obligatorie.

Micile naţiuni, slabe individual, căutau astfel o augmentare a potenţialului lor de forţă defensivă în asocierea între ele.

Acum, când desfăşurarea războiului lasă să se întrevadă posibilitatea unui apropiat sfârşit şi când problema noii organizări a lumii este la ordinea zilei, se pomeneşte iar de state mari şi de state mici de regiuni de influenţe politice şi economice, de organizarea unui eventual directoriu al unui grup de state mari şi alte soluţii de acest fel.

Dar iată că o voce din cele mai autorizate se ridică în apărarea principiului de egalitate între state. Nu e glasul unui om politic, nu e un glas pornit din vreun calcul oportunist, nici glasul unui teoretician al drepturilor popoarelor. E glasul nepărtinitor al celei mai înalte autorităţi spirituale, a cărei forţă morală stă în însăşi spiritualitatea ei, este glasul Prea Sfântului Părinte Papa Pius al XII-lea.

Cu prilejul audienţei de prezentare a noului ministru al Olandei pe lângă Sfântul Scaun, Papa Pius al XII-lea, în cuvântarea rostită, a spus între altele următoarele:

„Când se va restaura primatul dreptului asupra violenţei, în lumea viitorului, chiar şi ţările cari nu sunt în rândul marilor puteri vor trebui să aibă sentimentul unei securităţi absolute. Numai atunci transformarea spiritului uman va face cu putinţă să se impună lumii instituţii cari să garanteze securitatea şi pacea, iar misiunea noastră va fi totdeauna aceea de a deschide căile spiritului spre astfel de evoluţii şi, implicit, spre stabilirea unei păci care să corespundă aspiraţiilor conştiinţei umane şi creştine".

Va fi oare înţeles acest glas de toţi acei cari pe ruinele de azi încearcă să organizeze o nouă lume?

OBIECTIVE DIN REGIUNEA PLOEŞTI ATACATE DE AVIAŢIA NORD-AMERICANĂ

Berlin, 20 (Rador). — Pentru a treia oară în ultimele trei zile, avioanele de bombardament nord americane au pătruns Sâmbătă în spaţiul dunărean şi au atacat obiective în regiunea Ploeşti.

Intrucât inamicul, în cursul atacurilor sale anterioare, a pierdut, prin tirul precis al artileriei antiaeriene grele, numeroase avioane de bombardament cu câte patru motoare, el a aruncat de data aceasta bombele dela mari înălţimi. In felul acesta, preciziq atacului a suferit considerabil.

Până Sâmbătă seara, bateriile antiaeriene din regiunea Ploeşti au anunţat doborirea a patru avioane.

Berlin, 20 (Rador). — Formaţii anglo-nordamericane de bombardament au executat, în dimineaţa zilei de 18 August, un nou atac terorist în Balcani.

In mod deosebit a suferit târgul Alibunar din Banat, care a mai fost de curând obiectivul unor atacuri inamice.

Avioanele de bombardament inamice ,atacând în mai multe valuri, au aruncat mari cantităţi de bombe explozive. Numeroase locuinţe au fost distruse sau avariate. In diferite locuri, s'au produs incendii ce au putut fi însă stinse până la amiază. Populaţia a suferit pierderi.

In cursul atacului, a avut de suferit şi localitatea Karlsfeld, aflată în apropiere.

Nu uitaţi că oricât de mari sunt eforturile voastre pentru purtarea războiului, nu pot fi în nici un caz comparate cu jertfa luptătorilor de pe front.

Dăruiţi deaceea, din timp, rufăria cerută de lege pentru armată, dovedind şi astfel strânsa solidaritate a celor de acasă cu ostaşii luptători, apărători ai pământului strămoşesc.

PUNCTELE ATINSE DE VÂRFURILE DE ATAC ANGLO-AMERICANE PE FRONTUL DIN NORDUL FRANŢEI

Luptele din jurul localităţilor Chartres şi Rambouillet

Berlin, 20 (Rador). — Se dau următoarele amănunte cu privire la luptele din Franţa de nord:

In Normandia, englezii au trimes forţe puternice din regiunea Falaise pe şoseaua ce duce spre Argentan pentru a frânge astfel dinspre nord arcul de front ce s'a redus şi mai mult prin mişcările de desprindere ale trupelor germane, ce au fost executate sistematic şi în perfectă ordine.

Cu acest prilej, în regiunea pădurilor dela St. Andre s'au dat lupte extrem de înverşunate. Germanii îşi construiseră de ambele părţi ale şoselei poziţii de artilerie antitanc bine camuflate şi cuiburi de rezistenţă şi întăriseră şoseaua şi regiunea împădurită într'o mare măsură prin obstacole şi mine.

După ce vârfurile de atac, printre care şi un puternic grup blindat, fuseseră înfrânte pe şoseaua naţională 158, agresorii au căutat să câştige teren prin pădure în direcţia Pierrefitte, ceeace nu au reuşit decât tancuri izolate.

Mai mare succes au avut trupele ce au înaintat din regiunea Mortreaux dealungul fluviului Dives, ce au fost însă oprite în regiunea Trun şi silite să dea lupte grele.

Şi la nord de această zonă de luptă, unde canadienii au căutat să câştige teren spre vest dela St. Pierre sur Dives, s'au dat lupte extrem de înverşunate şi cu caracter schimbător ce continuau Sâmbătă seara.

In timp ce de pe frontul Loarei nu se anunţă operaţiuni mai mari, tancurile şi formaţiile motorizate nord-americane ce au trecut la un război mobil şi care au primit întăriri acum şi din regiunea Alençon-Le Mans, au atacat de ambele laturi ale oraşului Chartres, în direcţia sud-est şi nord-est. Cu acest prilej, vârfurile lor de atac au fost oprite de formaţii blindate germane.

La nord de Dreux, vârfuri de recunoaştere inamice au pătruns între Mantes şi Vernon până pe cursul inferior al Senei.

Aviaţia germană a atacat escadrilele de avioane de bombardament care însoţeau formaţiile blindate inamice şi care erau escortate de numeroase avioane de vânătoare şi le-au silit să dea violente lupte aeriene. Cu acest prilej, au fost doborîte 22 avioane, majoritatea avioane de bombardament grele.

CENTRELE DE GRAVITATE ALE ATACURILOR

Berlin, 20 (Rador). — *Centrele de gravitate ale atacurilor anglo-nord-americane pe frontul apusean au fost Sâmbătă la sud de Falaise şi la nord-est de Dreux.*

Inamicul pătruns la sud-est de Falaise, la Trun, a fost împins prin contra-atacuri germane din direcţia sa de şoc iniţială spre est şi se apropie acolo de regiunea izvoarelor fluviului Vire, atacurile inamice fiind date cu o deosebită tărie şi pe cursul inferior al acestui fluviu, la est şi nord de Mezidon.

La sud-est de Trun, printre colinele dela Chambois, de unde izvorăsc râurile Vie şi Vire, canadienii au atacat dinspre nord şi nord-americanii dinspre sud.

Forţele germane, ce se găsesc la est de Vie, au atacat fără încetare barajele inamice foarte subţiri, ce se găseau în faţa lor, şi au făcut în mai multe rânduri breşe în legăturile cu spatele ale formaţiilor blindate înaintate ale canadienilor.

Intrucât adversarul caută să întărească acest baraj, luptele din regiunea Trun-Chambois devin tot mai înverşunate.

Al doilea centru de gravitate a fost în regiunea dela nord de Dreux. Acolo, după cum s'a anunţat, adversarul ajunsese la Sena mijlocie între Vernon şi Mantes.

Intrucât prima sa încercare de a forma un cap de pod pe malul răsăritean al fluviului a dat greş, inamicul a lansat parşutişti şi a adus pe calea aerului la est de Sena şi sub protecţia acestora a adus tancuri peste fluviu.

Poziţiile inamice dela capul de pod şi forţele aeropurtate au fost imediat atacate de formaţiile germane. Lupte grele sunt în curs în acest sector.

La nord-vest de Chartres, după ce au adus întăriri anglo-americanii au încercat să străpungă barajele germane din apropiere de Rambouillet. Şi acest atac, dat cu numeroase care blindate şi cu ajutorul avioanelor de bombardament, s'a prăbuşit sângeros.

Mai spre sud, inamicul a presat spre nord-est, în direcţia Pithiviers, pentru a înlătura prin învăluire dinspre sud barajul german depe linia ferată Orleans-Etampes. Formaţii blindate germane au reuşit însă să oprească recunoaşterea blindată inamică.

Luptele dintre Loire şi Golful Senei acaparează atât de mult forţele inamice încât inamicul nu a putut executa acţiuni ample nici în Bretania, nici în regiunea maritimă dela Canalul Mânecii.

Activitatea în văzduh şi pe mare în aceste regiuni a fost redusă.

Enorma măcinare de forţe inamice în cursul acestor operaţiuni din nordul Franţei a avut drept consecinţă o sporire a circulaţiei convoaielor pe coasta de sud a Angliei. Baterii de coastă ale marinei germane au luat în mai multe rânduri sub tirul lor eficace vase de aprovizionare inamice, în special în partea răsăriteană a Golfului Senei.

❖

Ca şi între Sena şi Loire, inamicul a fost foarte activ pe coasta Franţei de sud. Prin puternice atacuri, el a reuşit, după lupte înverşunate, să-şi extindă capul său de pod către nord-vest, între Toulon şi Cannes.

De o parte şi de alta a râului Argens el a continuat să înainteze pe un front larg, între Hyeres şi Verdon, un afluent apusean al fluviului Durange.

Pentru stăpânirea mai multor localităţi din văile acestui ţinut muntos, ca de pildă Rocquebrissanno, Brignoles şi Barjole, s'au dat lupte violente cu caracter schimbător în cursul cărora trupele germane au pricinuit inamicului pierderi grave.

Inamicul a fost atât de puternic lovit de apărarea germană la nord-vest de Hyeres, încât el a încercat zadarnic să înainteze şi să se apropie de Toulon. Mai multe atacuri puternice ale inamicului s'au prăbuşit sub tirul bateriilor germane şi al armelor grele.

ANGLO-AMERICANII AU ADUS NOUI TRUPE PE FRONTUL DE SUD

Berlin, 20 (Rador). — Se dau următoarele informaţii cu privire la luptele din Franţa de Sud:

Rezistenţa cuiburilor izolate, ce se află de obicei în jurul bateriilor de coastă din zona de debarcare, a continuat şi în cursul zilei de Vineri. După pilda vitezei garnizoane din St.-Malo, garnizoanele de aci s'au apărat cu cea mai mare hotărire până la ultima granată, cu tot atacul neîncetat dat de puternice formaţii de avioane de bombardament şi cu tot bombardamentul executat de artileria grea depe vasele inamice.

Această artilerie a distrus şi partea de vest a oraşului Cannes, pentru a isgoni astfel pe apărătorii germani.

Chiar şi pe insula Port-Cros din faţa localităţii Hyeres, ce fusese ocupată din prima zi a debarcării, au mai putut să se menţină unii apărători germani.

Acelaşi lucru este adevărat şi în ce priveşte regiunea Hyeres, astfel încât nord-americanii şi trupele ajutătoare ranceze, cu toate că au făcut noi debarcări, nu au putut folosi zona de debarcare.

In timp ce în regiunea Draguignan, forţele anglo-nordamericane, aduse pe cale aerului, nu au putut porni la atac împotriva poziţiilor depe înălţimile dela nord de această regiune, stăpânite de germani, în valea dintre munţii Mauri şi ultimele elemente ale Alpilor provensali, invadatorii s'au îndreptat în două grupuri către Toulon, venind dinspre est şi nord-est. Chiar şi pornirea celor două grupuri de luptă s'a făcut cu pierderi mari, deoarece depe poziţiile dominante dela est de zona de desfăşurare s'a pornit un tir greu şi eficace împotriva lor.

Ambele atacuri au fost respinse apoi cu pierderi grele pentru inamic.

CUIBURILE GERMANE CONTINUA REZISTENŢA

Berlin, 20 (Rador). — *Se dau următoarele amănunte cu privire la luptele din Provence:*

Şi în a şasea zi dela invadarea coastei Franţei de sud, cuiburile de rezistenţă germane au reuşit să se menţie în zona de debarcare cu toate că au fost atacate fără încetare de puternice formaţii de avioane şi de vasele de război inamice.

Invadatorii şi-au continuat atacurile lor pe uscat împotriva regiunii Toulon, atât dinspre nord-est cât şi dinspre est. In timp ce în nord-est ei au obţinut un câştig redus de teren, ei au fost respinşi pretutindeni cu mari pierderi sângeroase şi de material în cursul atacurilor dinspre est.

Puternice atacuri aeriene ale inamicului au produs mari distrugeri numai în cartierele de locuinţe. Opt din avioanele de bombardament cari au dat atacurile au fost doborîte de artilerie antiaeriană şi de avioanele de vânătoare germane.

In cursul după amiezii de Sâmbătă, formaţiile inamice aduse pe calea aerului în regiunea Draguignan, au căutat să-şi extindă poziţiile spre est. Incercările lor au dat greş în faţa rezistenţei poziţiilor germane aflate pe înălţimi.

COMANDAMENTUL DE CAPETENIE AL ARMATEI

COMUNICAT

ASUPRA OPERAŢIUNILOR DIN ZIUA DE 20 AUGUST 1944

Cu începere dela 19 August inamicul atacă puternic pe tot frontul românesc.

Lupte violente în curs, în zonele: Sodomeni, Heleştieni, Podul Iloaiei, Iaşi, Sud-Vest Tighina.

Aviaţia inamică a bombardat puternic Constanţa şi Sulina.

VIITOAREA AŞEZARE MONETARĂ A LUMII

ROSTUL COLABORĂRII INTERNAŢIONALE

de VICTOR V. BADULESCU

Am cercetat într'o serie de articole publicate aci — Universul din 12, 14, 16, 18, 19 şi 20 August 1944, — câteva din problemele mai de seamă pe cari le ridică planurile internaţionale ce se întocmesc sau se discută, azi, în vederea viitoarei aşezări monetare a lumii.

Cu prilejul acestei cercetări, am socotit că este cuminte să începem prin a spune, lămurit, ce nu putem aştepta dela aceste planuri; să arătăm, deschis, că ele nu ne pot aduce „miracolul": înlăturarea de azi pe mâine a tuturor dificultăţilor cu cari am avut şi cu cari vom mai avea să luptăm.

Un proverb românesc spune „la pomul lăudat să nu te duci cu traista mare". Nu este bine, credem, ca „pomul" proectelor monetare internaţionale să fie prea „lăudat", să fie împovărat cu nădejdi ce nu se vor împlini sau cu alinări ce nu se vor putea da, pentru ca traista celor ce se vor duce la acel pom să nu fie prea „mare", fără de roadele mai modeste ce vor putea căpăta.

Şi, totuşi, credem în îndreptarea pe care o poate aduce, în schimburile dintre popoare şi funcţionarea sistemelor monetare, co'aborarea pe care o organizează şi acţiunea de ajutorare, eventuală pe care o prevăd planurile ce examinăm.

❖

Am urmărit deaproape, dela 1925 încoace: opera de ajutorare realizată de Societatea Naţiunilor în favoarea câtorva ţări, cel puţin, încercate de războiul celălalt; cercetările şi acţiunea serviciilor tehnice dela Geneva, în chestiuni de cooperare intelectuală internaţională, sănătate publică şi ridicarea nivelului de vieaţă al popoarelor; în sfârşit, realizările însemnate ale Biroului Internaţional al Muncii, în domeniul politicii sociale.

Am trăit, în ultimii ani din preajma războiului, ca membru în Comitetul Economic al Societăţii Naţiunilor, efortul constant făcut de acest Comitet împotriva înălţării necontenite a „zidurilor chinezeşti" — taxe vamale şi piedici de tot felul — în relaţiunile comerciale dintre popoare, împotriva sporirii neîncetate a restricţiunilor, sub diferite forme în schimburile internaţionale, cari reduc, văzând cu ochii, cooperarea economică dintre popoare şi tind să împartă lumea într'o puzderie de „economii închise". Ar dispare astfel, până la urmă, şi acel minim de diviziune internaţională a muncii — impusă de realitatea inexorabilă a inegalităţii şi diversităţii în înzestrarea naturală a popoarelor — fără de care nu se poate concepe prosperitatea sau ridicarea nivelului de vieaţă al omenirii.

Opera de care vorbim s'a realizat în condiţiuni tehnice şi cu concursul unor oameni cu pregătire, adeseori excepţionale, şi a fost întemeeată pe o informare şi o documentare pe care nu o pot agonisi, de cele mai multe ori, organizaţiuni private sau naţionale.

Este evident că lumina pe care o aruncă această operă asupra activităţii Societăţii Naţiunilor este acoperită, în clipa de faţă — clipă în care cele mai mari naţiuni din lume se înfruntă în cea mai grozavă ciocnire ce s'a cunoscut vreodată — de norul gros al zădărniciei sforţărilor făcute pe teren politic, spre a asigura pacea între popoare.

Ne aflăm azi, poate, prea adânc în văltoare, spre a aprecia, cu seninătatea cuvenită, politica de pace dela Geneva şi cauzele nesbutirii ei şi pentru a judeca ce se poate petrece şi ce se va hotări la Conferinţa preliminară, pentru organizarea securităţii mondiale, care urmează să se deschidă peste câteva zile la Washington. Oricare ar fi, însă, aprecierea acţiunii de eri, sau rezultatele ce se vor putea obţine mâine, socotim că opera începută, cu aşa de mare folos, pe atâtea terenuri, în sânul Societăţii Naţiunilor, va trebui dusă mai departe, iar colaborarea internaţională, în vederea înlăturării dificultăţilor de cari se vor isbi schimburile comerciale şi relaţiunile monetare dintre popoare, va trebui să se realizeze, chiar dacă înfăptuirea ei ar fi legată de oarecare sacrificii, în anumite sectoare ale activităţii materiale a fiecărei ţări.

❖

Ideea colaborării internaţionale se impune şi trebue să dea roade fiindcă, în afară de orice preocupări morale, răspunde unei nevoi materiale incontestabile.

Cunoscători ai slăbiciunilor omeneşti şi nevoind, spre a evita controversa, să dăm factorului etic o importanţă ce poate fi tăgăduită, admitem că suferinţele economice, sărăcirea unei ţări, ar putea fi nelimitate, dacă această sărăcire ar duce la o îmbogăţire corespunzătoare a celorlalte ţări. Cu desvoltarea actuală a relaţiunilor internaţionale ,acest lucru, însă, nu mai este cu putinţă. Sărăcirea unui popor, cu deosebire când e vorba de o naţiune cu o vieaţă economică şi financiară intensă, statornic a-

(Continuare în pag. 2-a)

Piatra funerară desvelită eri pe mormântul poetului Gh. Coşbuc, la Cimitirul Bellu